

עוד לענין פרס-ער

ראיתי שהחכם י. אהרונ'י במאמרו ער⁽¹⁾ מעיר, כי התיבה פֶּרֶס, שם אחד העופות שאין לו זכר במקרא אלא ברשימת העופות הטמאים בלבד, תרגומה עֶר. והשם פֶּרֶס הוא על שום הפריסה היא השבירה, שאותו עוף שובר גלים, שהוא מרימם אלף מטר ומשליכם לסלע שיתנפצו אליו ויוכל לאכול מוחם, ואילו השם עֶר הוא על שום הֶקֶן, שהעוף הזה מצוין בו. וכן מעיר החכם, כי תיבה ער במקרא, שהוא שם מקום במואב, שבו מצוי הֶפֶרֶס, תרגומה לְחַיִּת, שפירושה זקן לחיים. ואף יזכיר, שהפרס סכנה גדולה ממנו לתינוקות והבדוים נשמרים ממנו הרבה ובשויצריה הושמד בגזירת הרשות על שום הסכנה הזאת. ונראה לי להסמיק לביאורו של החכם הזה פירוש לנאמר בתהילה היקרה על נהרות בבל, שאני משער בה דרך המדרש הנעלם. לא אעז לומר דרך ודאי, כי ענין ערו ערו עד היסוד בה אפשר לדורשו מלשון ער הוא הפרס הפורס, אף שמצינו עירו יסוד סמוך לבקיעת המוח (בחקוק ג', י"ג: מחצת ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה). אבל התמונה של אחיות עולל וניפוצו אל סלע בלתי ספק שהיא מזכירה את הנאמר קודם באותו עוף שהוא גם טורף עוללים וגם מנפץ טרפו לסלע. וארחיק ואומר כי גולי בבל דיברו באויבם בלשון סתרים וכיוונו לומר: אשרי אותו עוף שיבוא ויאחז עוללי בבל וינפצם לסלע לערות יסודם, והרי ידענו שלא היה אותו פֶּרֶס אלא מלכות פֶּרֶס. ושלא להפליג ביותר אוכיר רק דרך רמו, כי אפשר ומשחק-מלים זה עלום גם בנבואת בלשאצר: מנא מנא תקל ופרסין, וכן פרס פריסתך מלכותך, וגודע עניין ששך שהוא בחילופי אותיות בבל. וידעתי כי מבקרי המקרא מאחרים חיבורם של תפילות בן ישי וחזון דניאל, אך אפילו לשיטתם נשמרו בהם שרידים קדומים ואלה הם.

ד ב ש ט ו ק

(1) ידיעות ו', חוב' ג', ע' 98 ואילך.

חיי עולם בבית-שערים

בספר הזכרון לאשר גולאק ולשמואל קליין ז"ל (תש"ב), שיצא לאור על ידי המכון למדעי היהדות של האוניברסיטה העברית, פירסם משה ש"ב שתי כתובות יווניות, שנתגלו על-ידי משלחת חברתנו בעונה הרביעית בשנת 1940 במערכת הקברים מס' 11 בבית-שערים, וזה תוכנם בהעתקתו ובתרגומו של פרופ' ש"ב:

מס' 188:

οὐμύρ[ει]

Ἐγὼ Ἡσύχις ἐνθάδε κῆμε σὺν τῇ ἐμῇ συνβίῳ.
Πᾶς τολμῶν ἀνῦξε ἔφ. . . ας, μὴ ἔχῃ μέγος εἰς τὸν
[ἀόνοιο[ν].

אני היסוכיוס נח כאן עם האשה שלי. כל המעזי לפתוח את הגולל (?) אל יהא לו חלק בבחי' (?) נצח (או עולם).

- מס' 189: יהי חלקכם טוב. מרי
אבא עם מרתי
אמה,
ותהי
נשמתכם מחזיקה
(שייכת או צרורה)
בחיי אלמות
יעקב ... (?)
ותינו (?)
שלנו
- 1 Eὐμοίρι κῆρι μου πα-
τῆρ μετὰ τῆς κυ-
ρίας μου μη-
τρὸς καὶ ἔσσηται
5 ἡ ψυχὴ ὑμῶν
ἔχομένη ἀθα-
νάτου βίου
Ἰακῶ . (?)
καὶ Θινῶ (?)
10 ἡμ[ῶ]ν.

המאמר כולל פירוש מפורט לשתי הכתובות, היחידות בין 200 הכתובות, שנתגלו עד כה בבית-שערים, המזכירות את המושג חיי עולם, חיי נצח.